

Бекітемін:

Г.Жетпісова Г.Жетпісова

МҚКК «№1 бөбекжайы» басшысы

«01» 09 2021 жыл

Вариативті бөлім:
«Жас математик»

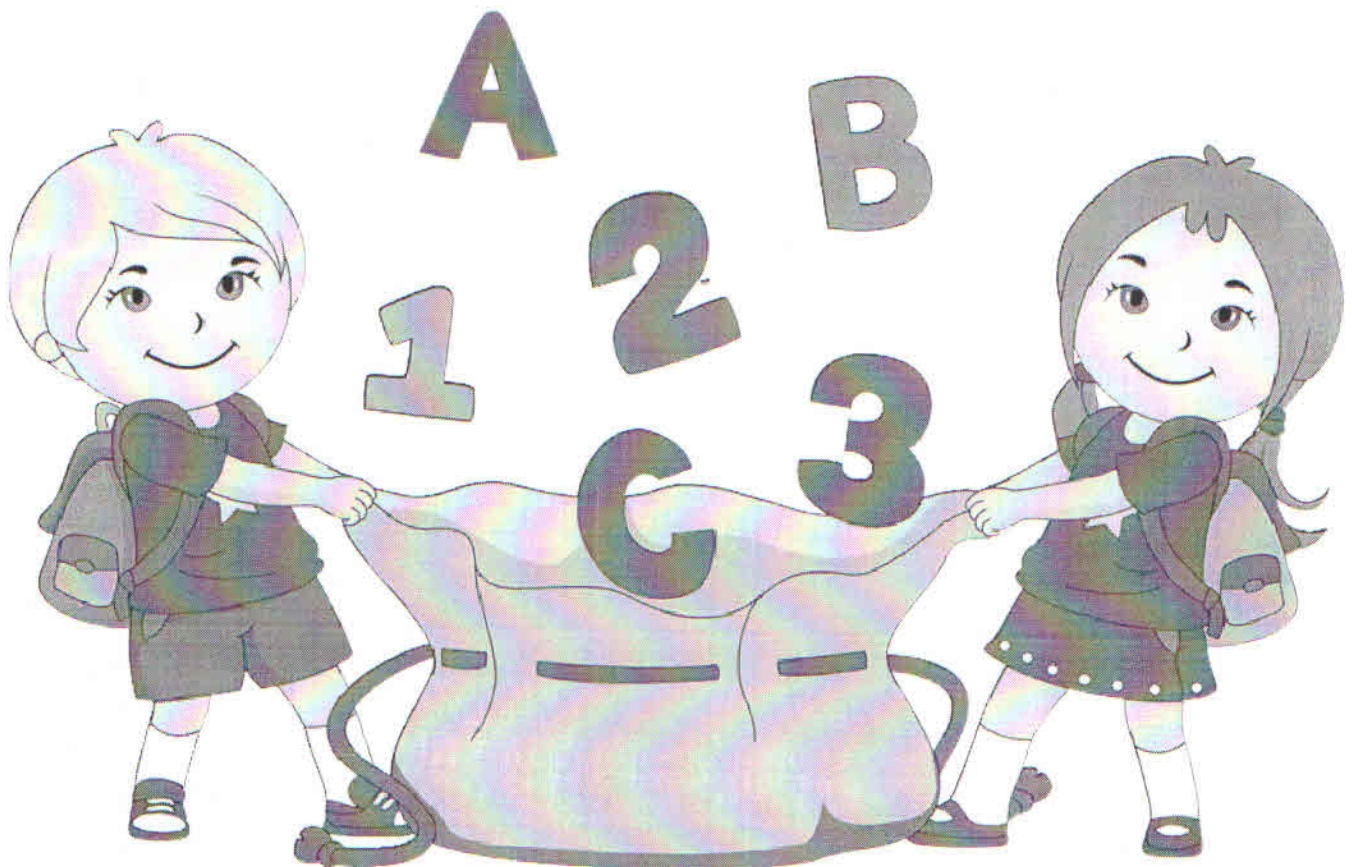
Тәрбиеші: Калыкова. К.К

Алпысбаева. Ш.Т

К. Калыкова, М. Сейтбатталова

"Жас математик»

(5-6 жастағы балаларға арналған вариативті бағдарлама)

Алматы, 2021 ж.

"Жас математик» әдістемелік құралына рецензия

(5-6 жастағы балаларға арналған вариативті бағдарлама)

Соавторы: Калыкова Кадиша Кайдаровна, Сейтбатталова Милана Саламбековна

Нұсқаулықта 5-6 жас аралығындағы балалардағы математикалық негізгі түсініктерді дамыту бойынша жұмысты ұйымдастыру, олардың танымдық белсенділігі мен жас ерекшеліктерін қалыптастыру және дамыту заңдылықтарын ескере отырып қарастырылады.

Авторлар математика оқу қызметін бір жылға жоспарлауды ұсынады. Ұсынылған оқу қызметтер жүйесі ойын тапсырмалары мен жаттығулар кешенін, қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру бойынша жұмыстың көрнекі-практикалық әдістері мен тәсілдерін қамтиды; балаларға таным тәсілдері мен тәсілдерін меңгеруге, алған білімдері мен іскерліктерін практикада қолдануға көмектеседі. Бұл дұрыс дүниетанымды қалыптастырудың алғышарттарын жасайды, оқытудың жалпы даму бағытын, ақыл-ой, сөйлеу дамуымен және әртүрлі қызмет түрлерімен байланысын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Ұйымдастырылған оқу қызметтің сюжеті және арнайы таңдалған ойындар психикалық процестердің дамуына ықпал етеді (назар, есте сақтау, ойлау), баланың іс-әрекетін ынталандырады және оның ақыл-ой белсенділігін міндеттерді шешу жолдарын іздеуге бағыттайды. Оқу қызметті өткізу әдістемесі баланың математикалық тапсырмаларды түсінуіне және өз бетінше орындауына теріс әсер ететін тікелей оқытуды білдірмейді, бірақ ынтымақтастық, Әуесқойлық жағдайларын құруды білдіреді. Психикалық тәуелсіздікті жандандыру баланың белсенді позициясын дамытады және оқу іс-әрекетінің дағдыларын қалыптастырады.

Математика негіздері оқу қызметтерінде алынған білім күнделікті өмірде бекітілуі керек. Осы мақсатта сюжеттік-рөлдік ойындарға ерекше назар аудару керек, онда математикалық білім мен іс-қимыл әдістерін қолдануға жағдай жасалады.

Мен бағдарламаға диагностиканы, баланың бағыт парағын аяқтауды ұсынамын, онда сіз динамиканы бақылай аласыз және уақытында бақылау жасай аласыз және түзету жұмыстарын бастай аласыз.

Жалпы, нұсқаулық толық, ақпараттандырылған және оны жариялауға ұсынуға болады.

Балабақша тәрбиешілеріне, педагогикалық колледж студенттеріне арналған.

ӘОЖ 373.2
КБЖ 74.102
Ж 33

Пікір жазған:

Махамбетова А.Б. – қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінің аға оқытушысы,
Абай атындағы ҚазҰПУ-нің PhD докторанты

"Жас математик»: 5-6 жастағы балаларға арн. вариативті бағдарл./ К. Калыкова ,
С. Сейтбатталова - Алматы: «www.gylym-bilim.kz» баспасы, 2021. - 80 б.

ISBN 978-601-349-064-9

Ұсынылып отырған бағдарлама мектепке дейінгі білім беру ұйымдары мен бастауыш сынып
мұғалімдеріне арналған.

ӘОЖ 373.2

КБЖ 74.102

ISBN 978-601-349-064-9

© К.Калыкова, , М.Сейтбатталова, 2021
© «www.gylym-bilim.kz» баспасы, 2021

"Жас математик» әдістемелік құралына рецензия

(5-6 жастағы балаларға арналған вариативті бағдарлама)

Соавторы:Калыкова Кадиша Кайдаровна, Сейтбатталова Милана Саламбековна

Нұсқаулықта 5-6 жас аралығындағы балалардағы математикалық негізгі түсініктерді дамыту бойынша жұмысты ұйымдастыру, олардың танымдық белсенділігі мен жас ерекшеліктерін қалыптастыру және дамыту заңдылықтарын ескере отырып қарастырылады.

Авторлар математика оқу қызметін бір жылға жоспарлауды ұсынады. Ұсынылған оқу қызметтер жүйесі ойын тапсырмалары мен жаттығулар кешенін, қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру бойынша жұмыстың көрнекі-практикалық әдістері мен тәсілдерін қамтиды; балаларға таным тәсілдері мен тәсілдерін меңгеруге, алған білімдері мен іскерліктерін практикада қолдануға көмектеседі. Бұл дұрыс дүниетанымды қалыптастырудың алғышарттарын жасайды, оқытудың жалпы даму бағытын, ақыл-ой, сөйлеу дамуымен және әртүрлі қызмет түрлерімен байланысын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Ұйымдастырылған оқу қызметтің сюжеті және арнайы таңдалған ойындар психикалық процестердің дамуына ықпал етеді (назар, есте сақтау, ойлау), баланың іс-әрекетін ынталандырады және оның ақыл-ой белсенділігін міндеттерді шешу жолдарын іздеуге бағыттайды. Оқу қызметті өткізу әдістемесі баланың математикалық тапсырмаларды түсінуіне және өз бетінше орындауына теріс әсер ететін тікелей оқытуды білдірмейді, бірақ ынтымақтастық, Әуесқойлық жағдайларын құруды білдіреді. Психикалық тәуелсіздікті жандандыру баланың белсенді позициясын дамытады және оқу іс-әрекетінің дағдыларын қалыптастырады.

Математика негіздері оқу қызметтерінде алынған білім күнделікті өмірде бекітілуі керек. Осы мақсатта сюжеттік-рөлдік ойындарға ерекше назар аудару керек, онда математикалық білім мен іс-қимыл әдістерін қолдануға жағдай жасалады.

Мен бағдарламаға диагностиканы, баланың бағыт парағын аяқтауды ұсынамын, онда сіз динамиканы бақылай аласыз және уақытында бақылау жасай аласыз және түзету жұмыстарын бастай аласыз.

Жалпы, нұсқаулық толық, ақпараттандырылған және оны жариялауға ұсынуға болады.

Балабақша тәрбиешілеріне, педагогикалық колледж студенттеріне арналған.

Математика біздің бүкіл өмірімізде бірге жүреді. Санамай, сандарды дұрыс қосу, азайту, көбейту және бөлу қабілетсіз адам өмір сүре алмайды. Сондықтан бала математиканың негіздерін неғұрлым тез түсініп, үйренсе, болашақта оған соғұрлым жеңіл болады.

Математика баланың интеллектуалды дамуы мен оның танымдық және шығармашылық қабілеттерін қалыптастырудың орасан зор факторы екені белгілі. М.В. Ломоносов, «Математика ақыл-ойды тәртіпке келтіреді». Ол есте сақтауды, сөйлеуді, қиялды, эмоцияны дамытуға ықпал етеді, табандылықты, шыдамдылықты, адамның шығармашылық әлеуетін, сонымен қатар ақыл-ой әрекетінің әдістерін қалыптастырады.

Бағдарламаның өзектілігі логикалық ойлау қабілеттерін, «ойда әрекет ету» қабілеттерін дамытудың маңыздылығымен байланысты. Біздің бүгінгі тәрбиеленушілерді қызықты болашақ күтіп тұр. Олардың табысты болуы, үнемі өсіп келе жатқан ақпарат ағынында шеберлікпен жүруі үшін сіз оларға ақпаратты тез және тез қабылдауға, оны талдауға үйретуіңіз керек.

Өмірдің бесінші жылында баланың ақыл-ой дамуының деңгейі визуалды-сенсорлық идеялар мен қарапайым түсініктердің едәуір жинақталуымен сипатталады. Балада визуалды қиялдық ойлау, ерікті зейін, есте сақтау, өз мінез-құлқын басқару қабілеті белсенді дамиды. Ол өзінің мазмұны бойынша неғұрлым жалпы және күрделі тапсырмаларды орындауға ұмтылысымен сипатталады және бұл үшін ересек адамнан оң баға алады. Оқыту көрнекілікке, бұрын алынған білім мен кейбір математикалық есептерді шығару тәжірибесіне сүйене отырып жүзеге асырылады. Әрбір жаңа тұжырымдама (түсінік) оны бұрын игерілген жүйеге енгізу негізінде қалыптасады.

Бағдарламаның мақсаты қоршаған әлемдегі объектілердің негізгі қасиеттері мен қатынастары: пішіні, түсі, мөлшері, саны, бөлігі мен бүтіндігі, кеңістік пен уақыт туралы қарапайым математикалық түсініктердің негіздерін қалыптастыру болып табылады.

Міндеттері:

- 10 көлеміндегі сандық және реттік санау дағдыларын жетілдіру;
- 10 көлеміндегі сандардың құрамымен таныстыру;
- қағазды бұғу арқылы 2-4 тең бөлікке бөлу;
- бастапқы өлшеу дағдыларын қалыптастыру;
- белгілі геометриялық пішіндер туралы білімдерін нақтылау;
- шектеулі аймақта балаларды бағдарлауға үйрету;
- заттарды және олардың кескіндерін көрсетілген бағытта орналастыру.

Оқу қызметін өткізу принциптері:

- жүйелік;
- айқындық;
- оқу қызметінің циклдік құрылымы;
- қол жетімділік;
- проблемалық;
- оқу қызметтің дамытушылық және тәрбиелік сипаты.

Әдістемелік әдістер:

- сәттілік туралы мәлімдеме;
- сәтсіздік жағдайында баланы қолдау;
- адамның ой-өрісін кеңейтетін ойын жағдайын талдау;
- кейіпкерлердің мінез-құлық үлгілерін талдау;
- таңданудың, тапсырманы, ойын, шешімді, мадақтауды білмеудің әсері;
- ашуға, мақтауға, ризашылыққа бағытталған қозғалыс.

Бағдарламаны игеруден күтілетін нәтижелер:

Баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру ойындарын ұйымдастыру орта мектепке дейінгі жастағы балалардың логикалық ойлау қабілетін дамыту үшін тиімді деп болжануда.

Оқу қызметтің нәтижесінде балалар:

- объектілердің қасиеттерін бөлектеу, ұқсас және сыртқы түрімен ерекшеленетін объектілерді табу;
- заттардың негізгі функциясын (мақсатын) атаңыз;
- оқиғаларды дұрыс ретпен орналастыру;
- жазық және көлемді геометриялық фигураларды ажырату және атау;
- қоршаған объектілердегі таныс геометриялық фигуралардың формаларын көру;
- аптаның күндерін атаңыз;
- кез-келген әрекетті әртүрлі объектілерге қатысты қолдану;
- берілген мақсатқа жетудің қарапайым процедурасын сипаттау;
- тұтасты бөліктерге бөлуге;
- 10 шегінде санау;
- әр түрлі объектілер арасында ұқсастық жасау.

Бағдарламаны іске асыру принциптері:

- Оқыту кезінде көрнекілік - көрнекі материалды қабылдау арқылы жүзеге асырылады.
- қол жетімділік - іс-шаралар дидактика (қарапайымнан күрделіге) принципіне негізделген жас ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.
- проблема - проблемалық және ойын жағдайларының шешімдерін табуға бағытталған.
- Интеграция принципі - «Танымдық даму» білім беру аймағы «Коммуникация», «Шығармашылық», «Денсаулық» білім беру салаларымен кіріктірілген

Күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау

№	Тақырыбы	Мақсаты	Уақыты
1	Мақта қыз Мысыққа үйретеді.	Мақсаты: 5 - ке дейінгі санау дағдысын бекіту. Міндеттері: Тегіс жазық бетіндегі және көлемді геометриялық фигураларды (шөңбер, квадрат, үшбұрыш, тік төртбұрыш; шар, куб, цилиндр) ажыратып атай білу дағдысын қалыптастыру. Зейінін қалыптастыру. Математикаға деген қызығушылығын тәрбиелеу.	Қыркүйек
2	Біздің ойыншықтар	Мақсаты: заттарды шама арақатынасы бойынша (ұзындығы мен ені) салыстыра білу дағдысын бекіту. Міндеттері: әр түрлі талдағыштардың көмегімен(сезу, есту) 5 көлемінде заттарды санау және есепте жаттықтыру. Зейінділігін дамыту. Көңіл бөліп, шыдамдылыққа тәрбиелеу.	Қыркүйек
3	Мақта қыз балаларда қонақта	Мақсаты: 5 - ке дейінгі санау дағдыларын жетілдіру. Міндеттері: ұзындығы бойынша бес затты салыстыра отырып жаттығу, оларды кему және өсу тәртібінде орналастыруға үйрету, салыстыру нәтижелерін сөзбен белгілеу: ең ұзын, қысқа, одан да қысқа... ең қысқа (және керісінше).Байқампаздығын дамыту. Қайырымдылыққа тәрбиелеу.	Қыркүйек
4	Мақта қыздың тапсырмалар ы	Мақсаты: геометриялық пішіндерді:шөңбер, квадрат, үшбұрыш, тіктөртбұрыштарды атай білуге және ажырата білуге дағдыландыру. Міндеттері: өзіне қатысты кеңістіктік бағытты анықтай білуді жетілдіру: алға, артқа, солға, оңға, жоғарыға, төменге. Байқампаздығы мен зейінін дамыту.Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу.	Қыркүйек
5	Біз 6 дейін деп санаймыз	Мақсаты: 6 көлемінде санау дағдысын қалыптастыру. Міндеттері: 5 және 6 көршілес сандарға берілген заттардың екі тобын салыстыру негізінде 6 санның пайда болуын көрсету. Ұзындығы бойынша алты затқа дейін салыстыра білуді дамыту және оларды өсу	Қазан

		және кему тәртібімен орналастыру. Бастаған істі аяқтай білуге тәрбиелеу.	
6	Біз 7 дейін санаймыз	Мақсаты: 7 көлемінде санау білігін қалыптастыру Міндеттері: 6 және 7 сандарымен берілген заттардың екі тобын салыстыру негізінде 7 санының құрамын көрсету. Ені бойынша алты затқа дейін салыстыра білуге және оларды кему, өсу тәртібімен орналастыру дағдысын дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу.	Қазан
7	Көкөніс өнімін жинаймыз	Мақсаты: 6 көлемінде санау білігін қалыптастыру. Міндеттері: сұрақтарға дұрыс жауап беруге үйрету: "қанша?", "Санақ бойынша нешінші?", "Қай орында?». Биіктік бойынша алты затты салыстыра білуді дамыту және оларды кему және өсу тәртібімен орналастыру. Тындай білуге тәрбиелеу.	Қазан
8	Сиқырлы текше	Мақсаты: 8 көлемінде санау білігін қалыптастыру. Міндеттері: 7 және 8 көрші сандармен көрсетілген екі топтағы заттардың салыстыруы негізінде 8 санының қалыптасуын көрсету. Байқампаздығы мен зейінін дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу.	Қазан
9	Кел, ойнайық!	Мақсаты: 9 көлеміндегі санау білігін қалыптастыру. Міндеттері: 8 және 9 көршілес сандармен көрсетілген екі топтағы заттардың салыстыруы негізінде 9 санының қалыптасуын көрсету. Есте сақтау мен логикалық ойлауды дамыту. Тындай білуге тәрбиелеу.	Қараша
10	Мақта қыз бен мысық балаларда қонақта	Мақсаты: "қанша?", "Санақ бойынша нешінші?", "Қай орында?» сұрақтарына жауап беру дағдысын қалыптастыру. Міндеттері: заттарды көлемі бойынша (7 ге дейін) салыстыра білуге үйрету. Логикалық ойлауды дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу.	Қараша
11	Доппен ойнаймыз	Мақсаты: 10 көлеміндегі санау білігін қалыптастыру.	Қараша

		Міндеттері: 9 және 10 көрші сандармен көрсетілген екі топтағы заттарды салыстыру негізінде 10 санның пайда болуымен таныстыру. Есте сақтау мен логикалық ойлауды дамыту. Бір - бірін тындай білуге үйрету.	
12	Орманда	Мақсаты: үлгі бойынша және есту бойынша 10 көлемінде есептеу дағдыларын жетілдіру. Міндеттері: қоршаған ортада таныс геометриялық фигуралардың пішіндерін көре білуде жаттығу. Есте сақтау мен логикалық ойлауды дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу.	Қараша
13	Мысық және пішіндер	Мақсаты: төртбұрыштар туралы балалардың білімін қалыптастыру. Міндеттері: есеп нәтижесі заттардың шамасына және олардың арасындағы қашықтыққа байланысты емес екендігі туралы ұсынысты бекіту (10 көлемінде). Есте сақтау мен логикалық ойлауды дамыту. Жауапкершілікке тәрбиелеу.	Желтоқсан
14	Орманнан келген сыйлық	Мақсаты: 10 көлемінде есеп дағдыларын жетілдіру. Міндеттері: апта күндерінің атауларымен таныстыру (дүйсенбі және т.б.). Есте сақтауды дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу	Желтоқсан
15	Мыршайға көмектесейік	Мақсаты: 10 көлемінде сандарды салыстыра білуді дамыту. Міндеттері: 10 көлеміндегі бірқатар тұрған сандарды салыстыруға және олардың арасындағы қатынастарды түсінуге үйрету. Есте сақтауды дамыту. Жауапкершілікке тәрбиелеу	Желтоқсан
16	Қар қалашығы	Мақсаты: таныс көлемді және жазық геометриялық пішіндер мен денелерді ажырату және атау білігін жетілдіру. Міндеттері: 10 көлеміндегі бірқатар тұрған сандарды салыстыруға және олардың арасындағы қатынастарды түсінуге үйрету. Көз өлшемін дамыту, үлгіге тең ұзындықтағы заттарды таба білу дағдысын дамыту. Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу	Желтоқсан

17	Дымбілместің сұрақтарына жауап береміз	Мақсаты: сөздерді қолдана білу дағдысын қалыптастыру: сол жақта, оң жақта, төменгі жағында, алдында (алдында), артында (артында), арасында, жанында. Міндеттері: 9 және 10 сандары арасындағы қарым-қатынасты түсінуге үйрету. Көз мөлшерді және үлгіге тең ені бірдей заттарды таба білуді дамыту. Бір - бірін тыңдай білуге үйрету.	Қаңтар
18	Барлығын дұрыс жасаймыз!	Мақсаты: заттар тобының теңдігі туралы түсінік қалыптастыру. Міндеттері: қағаз парағын бағдарлауға үйрету. Көз мөлшерді және үлгіге сай биіктіктегі заттарды табу білігін дамыту.Математикаға деген қызығушылықты тәрбиелеу	Қаңтар
19	Ерекше қар ұлпасы.	Мақсаты: коршаған ортада таныс геометриялық пішіндердің: тікбұрыш, квадрат, шеңбер, үшбұрыш пішіндерін көре білу дағдысын қалыптастыру. Міндеттері: бірліктерден 3 санының сандық құрамымен таныстыру.қағаз парағын бағдарлай білуді дамыту. танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.	Қаңтар
20	3 және 4 сандар құрамы.	Мақсаты: апта күндерін тізбектеп атай білуге, аптаның қандай күні, кеше қандай, ертең қандай болатынын айта білуге дағдыландыру. Міндеттері: 3 және 4 бірліктерінің сандық құрамымен таныстыру. Қағаз парағын бағдарлай білуді дамыту.Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.	Қаңтар
21	Біз құстарды санаймыз	Мақсаты: үшбұрыштар мен төртбұрыштар туралы түсініктерді жетілдіру. Міндеттері: бірліктерден 5 санының сандық құраммен таныстыру. Сөйлеуде бір заттың екінші адамға қатысты жағдайын және басқа тұлғаға қатысты орналасқан жерін (алдында, артында, сол жағында, оң жағында) көрсете білу дағдысын дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.	Ақпан

22	Қонақты сыйлаймыз	<p>Мақсаты: заттарды екі тең бөлікке бөлуге, бөліктерді атауға, бүтін және бір бөлігін салыстыруға үйрету.</p> <p>Міндеттері: 9 затты ені мен биіктігі бойынша салыстыра білуді жетілдіру, оларды азаю және өсу реттілігімен орналастыру дағдысын дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.</p>	Ақпан
23	Мақта қыз қонақтарды шақырады	<p>Мақсаты: 10 көлемінде есеп дағдыларын жетілдіру.</p> <p>Міндеттері: салыстырмалы екі заттың біріне тең үшінші заттың (шартты өлшем) көмегімен ұзындығы бойынша салыстыруға үйрету. Қоршаған ортада таныс геометриялық пішіндердің (жазық) формасын көре білуді дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.</p>	Ақпан
24	5 санның құрамы	<p>Мақсаты: ұзындығы бойынша 10 затқа дейін салыстыра білуді жетілдіру.</p> <p>Міндеттері: бірінші ондық сандардың реттік мәні және 5 көлемінде бірліктердің сандық құрамы туралы түсініктерді бекіту. Қоршаған кеңістікте өзіне қатысты (оң, сол, алдыңғы, артқы) бағдарлай білуді дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.</p>	Ақпан
25	Ергежейлілер елінде	<p>Мақсаты: дөңгелектерді екі тең бөлікке бөлу білігін қалыптастыру. Міндеттері: салыстырмалы заттардың біріне тең шартты өлшем көмегімен ені бойынша екі затты салыстыруды жалғастыру. Ойлау қабілетін дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.</p>	Наурыз
26	Кемелер теңізге шығады.	<p>Мақсаты: шаршыны екі тең бөлікке бөлу білігін қалыптастыру. Міндеттері: 10 көлеміндегі есептерді шеше білу дағдыларын жетілдіру. Есеп нәтижесі оның санау бағытына байланысты емес деген ұғымды дамыту. Танымдық қызығушылығын тәрбиелеу.</p>	Наурыз
27	Дөңгелекті бөліктерге бөлу	<p>Мақсаты: дөңгелектерді 4 тең бөлікке бөлу білігін қалыптастыру.</p> <p>Міндеттері: бөліктерді атауға және бүтін мен бөліктерді салыстыруға үйрету. Заттарды санау барысында олардың түсі мен кеңістіктікте орналасуына тәуелсіз</p>	Наурыз